

EDITORIAL

Tapuson ang korapsyon ug krimen sa burukrata-kapitalistang sistema

Tataw, bangis ug walay undang ang bangi sa magkaribal nga mga reaksyunaryong paksyon sa mga Marcos ug Duterte. Ugat sa maong panagbangi ang kawalay-katagbawan nila sa bahandi ug gahum. Paspas nga gakahinog ang maong mga kontradiksyon tungod sa pagpangapura ni Marcos nga hingpit nga pukanon ang tanang kapasidad ni Duterte nga makabalik sa poder ug pugngan ang karibal sa pagsulay nga bawion ang ilang interes sa pulitika ug ekonomiya.

Labaw pang mokusog ang maong bangi samtang nagkaduul ang eleksiyong *midterm* sa 2025. Dahumon nga kining mga panagbangi sinugdanan lamang sa pag-ulbo sa mas daku ug bangis pang panagbugno. Posibleng tay-ogon ang kalig-on sa nagharing rehimeng Marcos, apan mosangpot usab sa labaw niining konsolidasyon ug monopolisasyon sa pulitikanhong gahum. Kadunganan niini ang labaw pang paglapad ug pagkusog sa mas lapad nga demokratikong kalihukan nga mohagit sa pasistang paghari ni Marcos.

Gihikyad sa mga pagdungog sa Kongreso ang kadunot sa nagharing sistema sa hinakog nga paggamit ni

Duterte sa poder sa pagpangaw-kaw, pagpalapad sa iyang bahandi ug imperyong kriminal, gawas pa sa kapritso ug mga dekadenteng gawi. Gidetalye dinhi ang direktang papel ni Duterte ug sa pinakasud niyang mga kakunsaba sa pagpatay sa napuloan ka libo sa Oplan Tokhang ug mini nga "gyera kontra droga," ingonman sa maduguong kampanya sa pasistang pagpanumpo. Labawng mikusog ang singgit sa katawhan alang sa hustisya, ug aron panubagon, arestuhon ug taralon si Duterte ug iyang mga kakunsaba sa krimen ug korapsyon.

Samtang nakapukos ang atensyon sa publiko sa mga pagdungog

sa Kongreso nga nagapig-ot kang Duterte, padayon usab ang nagharing pundok ni Marcos sa kaugalingon niining burukrata-kapitalistang pagpaadunahan ug konsolidasyon sa pulitikanhong gahum. Sukad nga makalingkod sa Malacañang, dili moubos sa lima ka dagkung kaso sa korapsyon batok sa mga Marcos (nga nagkandidad og kapin ₱202 bilyon) ang gibasura sa mga korte (mumho lamang ang kaso sa 57-ektaryang yutang giangkong sa mga Marcos sa Paoay nga gibawi bag-olang sa Korte Suprema). Nagkapuliki usab si Marcos sa pagtuis sa kasaysayan aron tabunan ang korapsyon, pasismo ug krimen ilalum sa balaod militar sa amahan niyang diktador (1972-1986).

Giilog ni Marcos sa kamot sa mga Duterte (ug sa China) ang maanomalyang kontrata sa guberno sa pipila ka dagkung proyektong pang-imprastruktura ug gibalhin kini sa gipaburan niyang mga kumpanya (gamit ang pautang sa US, Japan ug World Bank). Gigahin ni Marcos ang ₱550 bilyong pondo sa katawhan sa Maharlika Investment

Fund aron iembudo kini sa negosyo sa mga kroning burgesyang kumprador sama nilang Ramon Ang, Enrique Razon, Manny Pangilinan, mga Aboitiz ug uban pa. Sa iyang personal ug pulitikanhong kapuslanan, gigahinan ni Marcos og dili moubos sa ₱10 bilyon ang "confidential and intelligence funds" alang sa 2025. Gipapauli ni Marcos sa nasudnong gubyrno ang "sobrang" ₱20 bilyong pondo sa PhilHealth taliwala sa hugot nga panginahanglan ug dakung utang niini.

Kakunsaba ang mga sindikato, gunit karon ni Marcos, asawang si Liza Araneta, ug sa mga Romualdez ang suplay sa bugas ug asukal, lakip na sa sibuyas ug uban pang mga produktong agrikultural. Gigamit nila kini aron manipulahon ang presyo ug makahakop og sobra-sobrang ganansya. Ang merkado sa ilegal nga droga sa Pilipinas gunit karon sa mga alipures ni Marcos.

Walay ulaw ang pagpakaharhay ni Marcos gamit ang pondo sa katawhan, lakip ang usa ka bilyong pisong giusik-usikan sa sunud-sunod nga byahe ubang nasud karong tuiga. Nabutyag siyang migamit og helikopter aron makalikay sa trapiko para makalantaw og konsert. Giregaluhan siya og dili moubos og \$1

milyon nga pribadong konsyerto sa Duran Duran sa iyang birthday, nga dili lamang lapas sa balaod, kundili dayag usab nga pagyatak ni Marcos sa masang adlaw-adlaw nga naglisud ug nag-antus.

Gipwesto ni Marcos ang mga matinud-anon niyang upisyal sa militar ug pulis. Sa iyang mando, walay hunong ang armadong pagsumpo ug pagyatak sa mga tawhanong katungod sa tibuok nasud. Padayon ang mga pagpatay, pagtortur ug pagdagit. Halos 800 ang mga detenidong pulitikal. Gatasan ka baryo sa kabanikanhan ang nakapailalum sa paghari sa militar aron pukanon ang masang nagasukol.

Ang rehimeng Marcos mao ang kasamtangang pinaka-konsentradong dagway sa estadong burukrata-kapitalista, pasista ug neokolonyal. Nagsilbi kini sa interes sa mga langyawng monopolyong kapitalista ug nagharing hut-ong nga dagkung burgesya-kumprador ug dagkung agalong yutaan, ug sa interes sa mga nagharing dinastiya.

Gidaugdaug ang lapad nga masa sa katawhang Pilipino ubos sa burukrata-kapitalistang estado. Gipadayon ni Marcos ang mga neoliberal nga palisiya sa liberalisasyon, pribatisasyon ug deregulasyon.

Sobra-sobra ang ginapaabaga kani-la nga mga buwis ug balayrunon, apan halos walay natagamtamang serbisyong panglawas, pang-educasyon, pabalay ug uban pang mga serbisyo publiko nga dapat ginasi-gurong libre sa estado. Mitiurok ang kinabuhi sa masa atubangan sa taas nga presyo, ubos nga suhulan, kawalay trabaho ug pagpangilog ug yuta ug panginabuhian.

Tin-aw nga ginapakita sa sitwasyon ang nagkalalum nga krisis sa nagharing sistemang giharian sa mga burukrata-kapitalistang nagpakatagbaw sa korapsyon ug kriminalidad—si Duterte kanhi, si Marcos karon, ug tanang reaksyunaryong rehimen sukad gitukod sa imperyalismong US ang estadong neokolonyal. Sa inilugay ug sinikhanay sa magkaaway nga paksyon nga walay katagbawan sa bahandi ug gahum, nabuyangyang ang sistemang dunot sa kinauyukan.

Determinado ang katawhang Pilipino nga panalipdan ang ilang mga katungod ug batukan ang burukrata-kapitalistang rehimeng US-Marcos. Kinahanglang kusganong pukawon, organisahon ug palihukon ang katawhan, ug tukuron ang pinakalapad nga nagkahiusang prente sa tanang pwersang anti-pasista ug anti-korapsyon. Sa ubod ug unahan sa lapad nga pagsukol sa pasista ug papet nga rehimeng Marcos mao ang organisadong kusog sa mga batakang hut-ong ug sektor.

Aron hingpit nga makaabante ug magmalampuson, angayang isumpay sa pakigbisog alang sa nasudnong demokrasya ang pagbatok sa burukrata-kapitalistang rehimen. Hingpit lamang kining mahana-dungan ang batakang mga problema sa imperyalismo ug pyudalismo pinaagi sa pagtapos sa sistemang semikolonyal ug semipyudal. Aron makab-ot ang maong laraw, kinahanglang baktason ang rebolusyonaryong dalan, nag-una pinaagi sa pagpaasdang sa armadong pakigbisog ug aron makab-ot ang estratehikong tinguha nga tukuron ang tinuod nga demokrati-kong gubyrno sa katawhan. AB

<div style="text-align: center;"> <p>ANG Bayan</p> </div> <p>Bolyum LV Ihap 18 Setyembre 21, 2024</p> <hr/> <p style="text-align: center;">Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles.</p> <p style="text-align: center;">Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.</p>	<h2 style="text-align: center; text-decoration: underline;">Unod</h2> <p>Editorial: Tapuson ang korapsyon ug krimen sa burukrata-kapitalistang sistema 1</p> <p>22nd IB, giambus sa BHB-Sorsogon 3</p> <p>Dugang-suhulan mamumuong-panguma sa Negros 3</p> <p>3 ka martir sa Cagayan Valley, giparangalan 3</p> <p>Sistemang "piece-rate" sa pabrika sa sabon 4</p> <p>Pagmina sa San Miguel sa South Cotabato 5</p> <p>Pakigbisog sa kabatan-onan sa balaod militar 6</p> <p>Pagpalapad sa SMC sa plantang <i>coal-powered</i> 7</p> <p>Mga protesta 7</p> <p>Pakigbisog sa mga mamumuo 7</p> <p>2, gidagit; 5, giaresto sa milabayng semana 8</p> <p>Ubos nga presyo sa mais sa tingsanggi 8</p> <p>Sa mubong pagkasulti 9</p> <p>Surigao ug Agusan del Sur, tadtad sa detatsment 10</p>
<p>Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas</p>	
<p> ang.bayan@cpp.ph</p>	

22nd IB, giambus sa BHB-Sorsogon

GIAMBUS SA BAGONG Hukbong Bayan (BHB)-Sorsogon (Celso Minguez Command) ang mga ginsakpan sa 22nd IB samtang nagabyahe sa Sityo Sabang, Barangay Calpi, Bulan, Sorsogon niadtong Setyembre 6. Napatay dinhi si Cpl. Rodel Felismino samtang samaron ang usa pa ka sundalo nga nakabase sa Barangay Calmayon, Juban.

Ang maong aksyon tubag sa BHB-Sorsogon sa reklamo sa mga lumulupyo sa lain-laing baryo sa Magallanes, Bulan, Irosin ug Juban nga ginaharas ug ginapig-ot sa mga sundalo sa mga operasyong militar. Kabahin usab kini sa pagpasidungog sa Pulang hukbo sa kamabayanihon ni Arnel “Ka Mando” Estiller ug uban pang rebolusyonaryong martir.

Pagsilot. Gitaho sa BHB-Masbate (Jose Rapsing Command) ang pagpatuman niini sa rebolusyonaryong hustisya niadtong Setyembre 10 sa usa ka aktibong myembro sa CAFGU nga si CAA Rodel Monsalod sa Barangay Cadulawan, Cataingan. Si Monsalod ang nagsilbing giya sa mga operasyon ug kampanya sa pagpatay sa 2nd IB sa mga sibilyan. Bayarang maton usab siya ni Masbate Gov. Antonio Kho.

Sa Negros Oriental, gipahamtangan sa BHB-Central Negros (Leonardo Panaligan Command) og silot-kamatayon si Jonil Sevilla, aktibong aset paniktik sa militar nga taga-Sityo Kabulay, Barangay Trinidad, Guihulngan City niadtong Agosto 30, subay sa desisyon sa nahilunaang mga organo sa demokratikong guberno sa katawhan. Gilunsad ang armadong aksyon sa Sityo Cambairan sa maong barangay.

Kontra-liyok. Dili moubos sa 10 ka tropa sa 2nd IB ang napatay sa kontra-reyd sa BHB-Masbate sa pagliyok sa mga tropa sa militar sa Sityo Calanay, Barangay Banco, Palanas niadtong Setyembre 15. Gipabusikad sa mga Pulang manggugubat ang usa ka bomba nga nagresulta sa kaswalti sa militar. Luwas nga nakamaniobra ang mga kauban nga walay kadaut sa ilang han-ay.

Koresponsal

Dugang-suhulan sa mga mamumuong panguma sa Negros, napadaug

Napatas-an sa mga mamumuong-panguma sa tubuhan sa Barangay Kahil (dili tinuod nga pangalan) sa habagatang bahin sa Negros ang inadlawang suhulan human hiniusang giatubang ang duha ka agalong yutaan niadtong Hunyo. Sa taho sa Ang Paghimakas, mantalaan sa rebolusyonaryong kalihukan sa Negros, napataas ang suhulan gikan ₱200-₱220 ngadto sa ₱250, samtang ang pagdaro gikan ₱700 ngadto sa ₱1,300 sa duha ka agi kada ektarya.

Nakabenepisyo dinhi ang 19 ka panimalay o 44 ka mga mamumuong-panguma gikan sa lima ka sityo. Napadaug kini taliwala sa mas gipagrabeng mga operasyong militar sa Armed Forces of the Philippines.

Sumala sa Ang Paghimakas, ang anti-pyudal nga pakigbisog sa Barangay Kahil ikaduha na sa organisadong pagsukol sa masang mag-uuma panahon sa *tiempo muerto* o “patay nga panahon,” kini ang mga bulan sa tunga-tunga sa siklo sa pagpananum og tubo. Gilunsad ang unang hugna niadtong Mayo.

Piket sa mag-uuma. Niadtong Agosto 29, nagtapok ug nagprotesta ang mga mag-uuma sa Negros Occidental atubangan sa kapitolyo sa prubinsya sa Bacolod City para iduso ang pagpagawas sa pondo sa guberno aron makasugakod sa *tiempo muerto*. Gipangunahan ang protesta sa Kilusang Magbubukid ng Pilipinas Negros ug National Federation of Sugar Workers.

Nanawagan sila sa Sangguniang Panlalawigan nga magpagula og usa ka resolusyon nga magdeklara og makanunayong suporta sa mga mamumuong-panguma nga nakasinati sa kalisud ug kagutom matag *tiempo muerto*. Una nang nagsumite og sulat ang mga mag-uuma sa bise gubernador niadtong Agosto 20 alang sa usa ka dayalogo.

Niadtong Agosto 20, naglunsad usab og piket ug dayalogo ang mga mag-uuma sa Department of Agriculture Region VI sa Bacolod City. Kaniadto pang Hunyo sila nagsumite og sulat sa ahensya aron iduso ang suporta alang sa panginabuhian.

Tulo ka martir sa Cagayan Valley, giparangalan

GIPARANGALAN SA REBOLUSYONARYONG kalihukan ang tulo ka Pulang manggugubat ug kadre sa Partido sa Cagayan Valley nga namartir niadtong Setyembre 11 sa Barangay Baliuag, Peñablanca, Cagayan. Giila sila nga silang Ariel Arbitrario (Ka Karl), Danielle Marie Pelagio (Ka Seed) ug Erin Sagsagat (Ka Jorly).

Si Ka Karl usa ka konsultant sa panaghisgot kalinaw sa NDFP. Nagdaku sa Davao City, pipila ka dekada siyang nag-alagad sa rebolusyonaryong kalihukan sa Southern Mindanao ayha gideploy sa komite sa Partido sa Cagayan Valley niadtong Agosto 2018, ug gituboy sa kalihiman niini.

Subay sa pasiunang impormasyon, gidudahang gipailalum sa grabeng tortyur ug interogasyon si Ka Karl ayha gipatay. Milungtad og pipila ka adlaw ayha gilutaw ang iyang patayng lawas ug gilisud-lisud ang iyang mga anak nga makuha kini.

Si Ka Seed, 22, naggikan sa Maynila ug kanhing estudyante sa PUP. Si Ka Jorly, nga misampa sa BHB niadtong 1980, naggikan sa kabus nga mag-uuma nga nagdaku sa Zinundungan Valley sa Rizal, Cagayan.

Mapahimuslanong sistemang "piece-rate" sa pabrika sa sabon

Nakadepende sa gidaghanon sa sabon nga gakahimo sa mga mamumuo sama ni Mae ang ilang kita sa katapusan sa semana. Nakapailalum siya ug pareho niyang mga mamumuo sa ginatawag nga sistemang "piece-rate" o por-piraso. Lapas kini sa katungod sa mga mamumuo nga pagabayaran ang 8 ka oras nga pagtrabaho sulod sa usa ka adlaw.

Sa pabrika, nahulog sa ₱27 kada 100 piraso sa sabon ang ginasuhol sa mga mamumuo. Isip pakonswelo sa hakog nga kapitalista, gipatas-an kini bag-o lang ngadto sa ₱31 kada 100 piraso.

Bahin-bahinon pa nila kini sa mga myembro sa tim. "Kung lima kami sa tim, ang ₱31 nga kita... ₱6.20 ang madawat sa kada mamumuo," matud ni Mae sa usa ka interbyu sa Malayang Pilipina, ang mantalaan sa Makabayang Kilusan ng Bagong Kababaihan (Makibaka).

Matud niya, ang usa ka klase sa sabon nga ilang gihulma, gipino ug gipakete sagad nga mapalit sa merkado sa presyong ₱38. Sa kada sabon, nagadawat lamang siya og ₱0.04 nga halos 1,000 beses nga mas gamay kaysa sa presyo sa merkado.

Desisays na ka tuig nga nagatrabaho si Mae sa maong pabrika. Hapit na siya mahimong *senior citizen*. Taliwala sa halos duha ka dekadang pagtrabaho, sa *piece-rate* pa gihapon siya.

"Niadtong una, ako lang gyung giagwanta hangtud sa nagdugay na. Akong giapas ang SSS kay tulo ka tuig na lang 60 na ko, ug may na lang naay pensyon. Ug kung moundang ko, unsa man pud nga trabaho ang akong sudlon?"

Dili molapas sa ₱1,000 ang iyang inadlawan. Ginakibhangan pa kini sa pinugos nga singil sa SSS, Pag-IBIG ug PhilHealth. Usahay duha o tulo ka beses lamang siya ginapatungha sa pabrika sa usa ka semana.

Sumala kang Mae, sagad nga nagagasto ang iyang pamilya og ₱400 para pa lang sa pagkaon ug pamasaha, wala pay labot ang

pangbayad sa kuryente, tubig, abang sa balay ug uban pang gastos. "Pamasaha pa lang nako kada adlaw, apil pagkaon, ₱100 na ang akong gasto...dili gyud igo ang akong kita nga ₱250 sa upat ka oras nga trabaho," paambit niya.

Dugang pagpahimulos pa kanila ang dili maayong kundisyon sa pabrika. Ginapasuot sila og *hairnet*, *apron*, ug *face mask* apan maglisud sila sa pagginhawa tungod sa grabeng kainit. Dugang pa dinhi ang isog ug lain-laing baho sa mga sabon. Gibawalan sila nga moinum og tubig sa ilang istasyon.

Gawas niini, labaw pang gipagamay sa kapitalista ang ihap sa mga mamumuo nga unang gipatum-an atol sa pandemya. Hangtud karon, wala pa gihapon nagdugang og mamumuo ang kapitalista. Ang gidaghanon sa sabon nga namugna sa 16 ka mamumuong *piece-rate* katugbang sa gakamugna kanhi sa 80 ka mamumuo.

Isip pakonswelo sa mga mamumuong dugay nang *piece-rate* ang usahay nga pag-ila kanila nga "regular" nga *piece-rate*.

Matngon si Mae sa kumplekdong kalainan sa kahimtang sa mga mamumuong por-piraso ug regular—gikan sa suhulan ug benepisyo, hangtud naglunang sa dili makitawanong trabaho. Matud niya, "lugi pa gani mi kung buot hunahunaon kay mas bug-at ang trabaho sa *piece-rate* nga manu-mano kumpara sa regular nga adunay makina."

Gamay usab kaayo ang ginahatag nga *separation pay* sa sama nilang por-piraso kung asa ginahatagan lamang sila og ₱1,000 sa kada tuig sa trabaho.

Atubangan sa patung-patong nga pagpahimulos, gipaambit ni Mae ang kahadlok sa mga mamumuo nga magtukod og unyon ug molihok. "Karon, panawagan namo nga mahimong regular, ang problema dili pa sila mosalmot sa mga organisasyon ug nahadlok nga kalabanon ang *factory*," matud niya.

Ingonman, pursigido si Mae nga ipasabot ang katungod sa mga susama niyang mamumuo, naghunahuna og lain-laing pamaagi aron hinayhinay nga wagtangon ang kahadlok nga ilang nabati ug matransporma kini ngadto sa pagsukol. Isip myembro sa Makibaka sa komunidad, matngon nga ginaplano sa iyang kolektiba ang pag-organisa dili lamang sa ilang pabrika kundili sa mga kasikbit usab niini.

Nakatukod sila og usa ka alyansa sa mga mamumuo sa syudad nga nagaduso sa pagpataas sa suhulan. Padayon ang ilang paningkamot aron magbunga kini sa pagtukod og unyon ug daghan pang kahugpungan sa mga mamumuo sa komunidad ug pabrika.

Masaligon siya nga sa umalabot nga panahon, mapalihok ang mga mamumuo sulod sa ilang pabrika aron iduso ang mga katungod sa regularisasyon ug makabuhi nga suhulan.

Gikan sa Malayang Pilipina, Agosto 2024. **AB**

Balik-tanaw:

Pakigbisog sa demokratikong katungod sa kabatan-onan niadtong balaod militar

Dihang gipahamtang sa diktaduryang US-Marcos ang balaod militar niadtong Setyembre 1972, direktang gibawal sa rehimen ang mga konseho sa estudyante, mga organisasyon, *fraternity* ug mga publikasyon sa mga unibersidad ug eskwelahan. Kabahin kini sa kinatibuk-ang pagpanumpo sa demokratikong katungod sa mga kabatan-onan ug sa tibuok katawhan.

Giila ni Marcos nga hulga sa iyang pagharing militar ang unsamang panagtapok sa mga estudyante ug kabatan-onan. Nagpadala siya og napuloan ka mga ahente sa mga unibersidad nga nagpatoo nga mga estudyante, magtutudlo o empleyado aron matiktik ug itudlo ang mga kritikal sa iyang rehimen.

Dayag nga gikontrol sa diktadurya ang mga administrasyon sa mga unibersidad. Pipila ka hugna usab kining nagsulay nga bungkagon ang natibuok nga panaghiusa sa mga kabatan-onan pinaagi sa brutal nga pag-aresto, intimidasyon ug militarisasyon sa mga unibersidad.

Luyo niini, wala napukan ang diwang palaban sa mga kabatan-onan ug estudyante. Nangingkamot sila sa pagpukaw, pag-organisa ug pagpalihok sa susama nilang kabatan-onan alang sa ilang mga demokratikong katungod.

Una nilang gihagit ang diktadurya sa mga hilum nga martsa, mga pinakilab nga protesta, pagpetisyon, pagpamolyeto, pagdikit og mga poster ug pagpintal og panawagan ug uban pang mamugnaong pamaagi aron maabot sa mas lapad nga masa ang kahimtang ilalum sa rehimen. Nagsilbi usab nga daluyan sa panawagan ug pakigbisog sa mga estudyante ug masang Pilipino ang mga publikasyon sa kampus. Kadugayan, nagbunga kini sa usa ka madasigong kalihukang protesta.

Rali sa 200,000 ka kabatan-onang estudyante

Lima ka tuig human ang deklarasyon sa balaod militar, gitay-og ang diktaduryang Marcos sa dag-

kung rali sa mga kabatan-onang estudyante alang sa ilang mga demokratikong katungod. Misangpot kini sa usa ka dakung rali kaniadtong Hulyo 1977 nga gisalmutan sa halos 200,000 ka estudyante gikan sa 10 ka kolehiyo ug unibersidad. Giboykot nila ang ilang mga klase sa University of the Philippines, Aranta University Foundation, University of the East, Adamson University, Trinity College, Philippine College of Commerce, University of Santo Tomas, Philippine Women's University, Feati University ug Philippine College of Criminology.

Nagkahiusa sila ilalum sa Aliyansa ng Mag-aaral Laban sa Pagtaas ng Tuition Fee. Gilatag niini ang pito ka pangayo, nag-una ang pagpahawa sa tanang tropa ug ahente sa reaksyunaryong Armed Forces of the Philippines gikan sa mga kampus; pagbalik sa mga konseho sa estudyante nga gibawal ilalum sa balaod militar; ug ihunong ang pagsaka sa matrikula.

Tungod sa kalapad sa protesta, natukmod ang diktaduryang Marcos nga ihunong ang planong pagpataas sa matrikula sa mga pribadong eskwelahan sa misunod nga semestre. Nahimong inspirasyon kini aron labaw pang pakusgon ang pangingkamot sa kalihukang kabatan-onan aron iduso ang diktaduryang Marcos nga ilhon ang ilang demokratikong mga katungod. Sa misunod nga tuig, hinay-hinay na nga napaduso sa lain-laing unibersidad ang pagpabalik sa mga konseho sa estudyante ug pagkabanhaw sa mga mantalaan sa kampus.

Padayon nga ginapakigbisogan

Pipila ka dekada human napalagpot si Marcos Sr, mahinungdanong padayon nga huptan ang mga demokratikong katungod nga napadaug sa kalihukang estudyante ilalum sa balaod militar. Lakip dinhi ang aktibong pagtukod sa mga konseho ug pagdumala sa mga mantalaan. Labaw nga nahimong mahinungdanon kini atubangan sa padayon nga imperyalistang opensiba sa kultura ug ideolohiya aron ipakaylap ang indibidwalismo ug liberalismo aron magkatibulag ug mag-iya-iya ang kabatan-onan ug wagtangan sila og lakas isip pwersa sa katilingban ug kasaysayan.

Sa taas nga panahon, gigamit sa mga estudyante ang ilang mga konseho ug mantalaan sa kampus isip kusog ug tingog batok sa mapanumpuon administrasyon sa kampus. Labaw nga krusyal kini sa kasamtangang panahon atubangan sa panginahanglang pakgangon ang mga atake sa rehimeng Marcos, partikular sa National Task Force-Elcac, ug ang paghibalik sa mga ahente ug pwersang militar ug pulis sa mga kampus.

"Kinahanglang protektahan ug panalipdan sa mga estudyante ug mga institusyon ang usag usa," matud sa usa ka manunulat pangkampus.

Pagmina sa San Miguel sa South Cotabato taliwala sa pagsupak ug peligro

Sukad pa niadtong 2022, walay hunong ang pagkalot og karbon sa dagkung ekipo sa Daguma Agro Minerals Inc ug Bonanza Energy Resources Inc, mga kumpanya sa San Miguel Energy Corporation (SEMC), sa Barangay Ned, Lake Sebu sa South Cotabato. Padayon ang mina taliwala sa pagsupak sa mga lumulupyo, tawong-simbahan, mga grupo alang kinaiyahan ug bisan ang gubyrno sa prubinsya. Ang kanhing lunhaw nga mga umahan, karon mga itum na nga yuta nga naputos sa baho nga aso ug abog.

Gikan buntag hangtud gabii, migawas-sulod dinhi ang dagkung trak aron ihan-ok ang naminang karbon sa pyer sa Barangay Kalaong, Maitum, Sarangani. Sa banabana sa mga lumulupyo, ginahakot ang karbon para sa plantang pang-enerhiya sa SMEC sa Davao. Nagasuplay usab kini og karbon sa plantang dekarbon sa Maasim, Saranggani nga gipanag-iyahan sa mga Alcantara, kasosyo ang kumpanyang Japanese nga Toyota Tsusho Corporation.

Gikawkaw sa SMEC ang 17,000-ektaryang lasang ug yutang agrikultural sa Daguma Mountain Range. Dakung bahin niini mga yutang kabilin sa Dulangan-Manobo ug sa tribung T'boli. Daghan usab ang mga setler dinhi nga naggikan sa Panay. Kakunsaba ang sangguniang panglalawigan sa South Cotabato (gawas sa kanhing gobernador), gilibod sa SMEC ang mina isip "tigdala sa kalamboan" sa Barangay Ned. Nagbutang ang kumpanya og mga dalan ug nagkabit og kuryente para kuno sa gamit ng mga lumulupyo.

Nagsaad usab kining kuhaon ang mga lumulupyo isip trabahante sa mina.

Apan sa dihang nag-abli ang minahan, gisugdan sa SMEC ang pagpalayas sa mga lumulupyo sa palibot niini. Daghan kanila ang napugos nga ibaligta ang yuta sa kumpanya tungod na usab sa pagtukmod sa lokal nga gubyrno nga mohawa sa gihi-mong "lugar de peligro" o *danger*

zone sa minahan. Gipalit sa SMEC ang ilang mga umahan sa labing barotong kantidad (₱80,000-₱100,000 kada ektarya).

Ginapig-ot sa kumpanya ang mga mag-uumang mibalibad sa pagbaligya sa ilang yuta. Niadtong Abril 30, gidakop, gipasakahan og gamagamang kaso ug gipapriso sa mga gwardya silang Ricks Mosquero ug asawang si Meljean, ug silang Helberth Mosquero ug asawang si Analie sa Sityo Aboy sa Barangay Ned. Napugos nga moagi ang upat sa atubangan sa minahan tungod kay midahili na ang yuta sa kanhi nilang agianan padulong sa ilang umahan.

Nagbunga ang mina og polusyon, kontaminasyon sa tubig ug pagkadaut sa mga katubigan sa Daguma. Gikabalak-an sa mga lumulupyo nga pagahiluan sa mina ang mga suba sa Kabulnan ug Allah nga midagayday padulong sa Liguasan Marsh, usa ka lapad nga kabakhan nga nagsilbing mahinungda-

nong pangisdaanan. Ang Allah River, sa pikas bahin, ang nag-unang tinubdan sa irigasyon sa lapad nga humayan sa South Cotabato ug Sultan Kudarat.

Ginasulti sa SMEC nga migamit kini sa "side-stripping" nga pamaagi sa pagmina. Apan matud sa mga eksperto, walay kalainan ang maong pamaagi sa magun-ubong *open-pit mining* nga gibawal sa South Cotabato gikan niadtong 2010. Sa taho sa Mines and Geosciences Bureau niadtong 2019, ang pagmina og karbon sa humok (kahol) nga yuta sama sa Barangay Ned moresulta sa mga *landslide* ug pagkahugno sa mga komunidad tungod sa posibleng mga buho sa ilalim sa yuta.

Gani, pipila ka panahon pa lamang ang operasyon sa mina, nakarekord na ang mga ahensya sa prubinsya og mga *sinkhole* o pagkahugno sa yuta sa Barangay Ned. Niadtong Marso 2022, nakasinati usab ang Barangay Ned sa kalit nga pagbaha ug pagdahili sa yuta nga mipatay sa usa ug nagpalayas sa 300 ka lumulupyo. Niadtong Setyembre sa parehong tuig, usa pa ka *landslide* ang nahitabo nga nagbakwit sa 117 ka pamilya.

Sa dugay nga panahon, napugangan ang SMEC tungod sa kusog nga pagsupak sa mga lumulupyo sa Barangay Ned. Gidumog sa mili-

tar ang barangay. Misangpot kini sa pagmasaker sa walo ka Lumad niadtong Disyembre 3, 2017. Niadtong adlaw, gipatay sa mga sundalo ang lider sa Tboli-Dulangan Manobo nga si Datu Victor Danyan, ang duha niyang anak nga sila Victor Jr ug Artemio ug silang Pato Celardo, Samuel Angkoy, To Diamante, Bobot Lagase, ug Mateng Bantel. Hangtud karon, wala pa gihapoy hustisya. AB

Pagpalapad sa SMC sa plantang coal-powered sa Zambales, gibabagan

GIKAN MINDANAO HANGTUD Luzon, walay hunong ang pagpangawkaw sa San Miguel Corporation (SMC) sa dagkung burgesya nga si Ramon Ang sa kinaiyanhong bahandi sa nasud nga nagan-gun-ub sa kinaiyahan ug panginabuhian sa katawhan.

Sa Zambales, gibabagan sa mga lumulupyo, maki-kinaiyahang grupo ug mga tawong-simbahan ang plano sa San Miguel Global Power (SMGP), subsidyaryo sa SMC, nga palapdon ang Masinloc Power Plant niini sa Masinloc, Zambales. Gikundena usab nila ang pag-endorso sa maong plano sa gobernador sa Zambales nga si Hermogenes Ebdane Jr. Si Ebdane usa ka kanhing hepe sa Philippine National Police, kalihim sa Department of Defense, ug kalihim sa Department of Public Works and Highways.

Gibabagan sa mga lumulupyo ang konstruksyon sa duha pa ka dugang nga yunit sa plantang *coal-powered* o ginapadagan sa karbon. Panawagan nila ang hinanali nga pagpasirado sa maong planta.

Matud sa kontra-petisyon, napalayas sa ilang mga panimalay ug panginabuhian ang mga lumulupyo sa mga komunidad palibot sa planta. Nakasinati usab sila og kaudat sa ilang panglawas, ug pagpamig-ot ug intimidasyon sa mga mibabag. Naguba usab ang kadagatan sa Masinloc Bay.

Sa pagtuon sa Concerned Citizens of Zambales, gidaut sa abo sa karbon gikan sa Masinloc ang produksyon sa mangga nga usa sa mayor nga panginabuhian sa prubinsya. May kaudat usab kini sa mga umahan sa amihanang Zambales. Kung ipadayon ang ekspansyon sa planta, labaw nga molapad ang kaudat nga ibung niini sa mga umahan ug kahanginan sa prubinsya.

Gimakmak usab nila ang pagpondo sa proyekto sa Standard Chartered, usa ka multinasyunal nga bangko nga nakabase sa United Kingdom. Midawat usab kini og pondo gikan sa International Finance Corporation sa World Bank.

Sa Pilipinas, gikan sa mga plantang *coal-powered* ang 54.7% sa *greenhouse gas emission* sa sektor sa enerhiya.

Protesta sa mga drayber sa Catarman. Nagtapok ang 300 ka drayber sa traysikel nga may rutang University of Eastern Philippines-Catarman niadtong Setyembre 8 aron ipadangat ang ilang pagbabag sa planong pag-ilog sa usa ka kooperatiba sa ilang ruta. Kini nga atake sa ilang panginabuhian resulta sa PUVMP (PTMP) nga nag-abli sa lain-laing ruta sa gagmayng drayber ug opereytor sa dagkung korporatisadong mga kumpanya sa "modernong dyip."

Eyes On Set Network, gilunsad. Gitukod sa mga mamumuo sa pelikula ug telebisyon, mga propesyunal, mga estudyante sa midya, ug mga tigpanalipud sa katungod sa pamuo ang Eyes on Set Network aron bantayan ang pagpatuman sa Eddie Garcia Law ug pagduso sa makabuhi nga suhulan ug makitawhanong oras sa pagtrabaho sa industriya sa pelikula ug telebisyon. Upisyal nga gilunsad ang *network* sa usa ka rali niadtong Setyembre 11 sa Quezon City.

Pagkwari sa Rizal, gipapahunong. Miadto niadtong Setyembre 11 sa DENR ang mga grupong maki-kinaiyahan ug mangingisdang apektado sa pagbaha sa Rizal dihang mihampak ang bagyong Enteng. Panawagan nila ang hinanali nga pagkansela sa tanang mga permit alang sa kwari ug mina sa prubinsya. Matud nila, ang sobrasobrang pagkaupaw sa kalasangan dinhi nga bunga sa kwari ug mina ang usa sa mayor nga hinungdan sa paspas nga pagsaka sa tubig ug malukpanong pagbaha niadtong Setyembre 2.

Unyon sa Golden Zone Garments, gitukod. Human ang pipila ka bulan nga paningkamot, natukod ug naparehistro sa mga mamumuong *daily rank-and-file* sa Golden Zone sa Laguna ang Nagkakaisang mamumuo sa Golden Zone Garments and Accessories Inc niadtong Agosto 12. Nag-atubang ang mga mamumuo sa isyu sa ubos nga suhulan, pugos nga obertaym, kawalay alawans sa transportasyon ug dili maayong lagda sa seguridad ug panglawas.

Nagpasaka usab ang unyon og kaso sa National Conciliation and Mediation Board tungod sa pagpamig-ot sa maneydsment sa mamumuo ug pagpamugos nga mohawa sa unyon. Nahitabo ang unang pagdungog niadtong Setyembre 11.

Katungod, ilhon sa pagbalhin sa pabrika sa icing. Padayon nga ginaduso sa mga mamumuo sa kumpanyang Philippine Gum Paste Inc (PGPI), pabrika sa *icing* (para sa keyk), sa Cubao, Quezon City ang ilang katungod human gibalewala sa maneydsment ang ilang mga reklamo sa pagbalhin sa pabrika niini sa Candelaria, Quezon. Reklamo nila, pugos silang ginapabalhin sa bag-ong pabrika ug kung dili, pagatangtangan sila sa trabaho.

CBA sa Daiwa, pakigbisugan. Kapin 100 ka mamumuo sa Daiwa-Seiko Philippines ang nagprotesta gawas sa pabrika niini sa Laguna International Industrial Park sa Biñan, Laguna niadtong Setyembre 18 aron iduso ang ilang *collective bargaining agreement* (CBA). Matud sa Malayang Unyon ng Daiwa-Seiko Philippines, ginalangan sa maneydsment ang ilang CBA.

2, gidagit; 9, giaresto sa milabayng semana

Walay-renda ang kamangtas ug kabangis sa rehimeng Marcos sa milabayng mga semana. Nataho sa Isabela ang pagdagit sa duha ka batanong organisador, pag-aresto sa unum ka lider-drayber ug opereytor sa Bacolod City, tulo ka estudyante sa Quezon City ug mga kaso sa pagpamig-ot sa Cavite.

Pagdagit. Sa Isabela, gidagit sa mga pwersa sa estado silang Vladimir Maro ug Andy Magno sa lungsod sa San Pablo niadtong Setyembre 11. Si Maro usa ka organisador sa Migrante Youth ug tigpanalipud sa katungod sa mamumuong migrante. Si Magno usab myembro sa Minggan-University of the Philippines Manila, usa ka organisasyong tigpanalipud sa kinaiyahan. Nakahaman siya sa kursong Development Studies sa unibersidad.

Niadtong Setyembre 15, nakaplagan sa mga paryente ug abugado si Maro sa istasyon sa mga pulis sa Peñablanca kung asa siya gipriso. Gipasakahan siya og duha ka kasong sulayng pagpatay ug "terorismo."

Pag-aresto. Gibombahan og tu-

big sa mga bumbero ug bangis nga gibungkag sa mga pulis ug armadong pwersa sa rehimeng Marcos ang mga nagprotestang drayber ug opereytor sa dyip sa Bacolod City niadtong Setyembre 18. Aron ipadayag ang ilang reklamo batok sa *jeepney phaseout*, nagpiket sila atubangan sa usa ka hotel sa Lacson Street kung asa gilunsad sa mga ahensya sa gubyrno ang Public Transport Modernization Program Summit.

Giaresto sa mga pulis ang pipila ka lider sa Undoc-Piston, KNETCO-Piston, ug Bacod-Manibela sa maong piket. Lakip dinhi silang Lili-an Sembrano, Rudy Catedral, Eric Bendoy, Shallemar Leutner, Melchor Omangyon, ug Rodolfo Gardoce.

Niadtong Setyembre 19, tulo ka

estudyante sa Polytechnic University of the Philippines ang gidakop sa nakasibilyang mga pulis sa Quiapo, Manila samtang "nag-oplan-pinta" isip pagdumdum sa ika-52 nga anibersaryo sa balaod militar ug diktadurya sa unang rehimeng US-Marcos.

Pagpamig-ot. Niadtong Setyembre 9, nagmuntar og usa ka tsekpoyn ang mga pwersa sa estado sa bukana sa Lupang Ramos sa Dasmariñas City. Sa misunod nga adlaw, pugos nga gisulod sa 50 ka pulis ug militar ang komunidad sa takuban sa pag-inspeksyon kalabot sa African Swine Fever. Subling gisulod ang komunidad niadtong Setyembre 17.

Niadtong Setyembre 9, mihunong og pipila ka oras ang upat ka sakyanan sa pulis atubangan sa Lupang Tartaria sa Silang. Kini adunay ubang usa ka siksabay sa mga sundalo nga may tulo ka armas sa atop, ug tulo ka V150 nga mga tangke sa militar. AB

Ubos nga presyo sa mais atol sa tingsanggi, kalbaryo sa mga mag-uuma

Wala pa gani tingsanggi, apan paspas nang mius-os ang presyo sa mais!" Kini ang dakung kabalaka sa mga mag-uuma nga nagatanum og dalag (*yellow*) nga mais sa Cagayan Valley karong tingsanggi.

Sa taho nga gipagula sa Danggay-an Cagayan Valley (Alyansa ng mga Magsasaka sa Lambak ng Cagayan), anaa sa ₱7/kilo lamang ang palit sa regular nga mais sa Lasam, Cagayan; ₱10/kilo sa San Mariano, Ilagan, Roxas ug ₱10.50 sa San Guillermo. Sa Gattaran, ₱11.50/kilo ang palit sa regular nga mais samtang ang "good & dry" (may ubos nga *moisture content*) ₱15-₱17.50/kilo lamang.

Anaa sa ₱17/kilo usab ang palit sa Cotabato (gikan ₱25/kilo sa wala pa ang tingsanggi), ingonman sa Bukidnon ug Maguindanao. Sa Zamboanga, ₱17-₱19 ang kilo gikan ₱20/kilo. Sa uban bahin sa BARMM, anaa sa ₱16 lamang kini gikan ₱26-₱27 sa wala pa ang tingsanggi. Gibanabana sa mga mag-uuma nga mohagba pa

ang mga presyo atol sa tingsanggi.

"Nakaluwas ta sa *army worm*, sobrang hangin, baha ug sa bag-ohay lang nga El Niño, apan dili ta luwas sa ubos kaayong presyo sa mais," reklamo sa mga mag-uuma. Gikundena nila ang pagpamintaha sa mga komersyante sa tingsanggi. Matud nila, halos pangayoon na lang sa mga komersyante ang ilang produkto.

Kalbaryo kanila ang labing ubos nga palit ilabina nga walay hunong ang pagsaka sa ilang gasto sa produksyon. Mikabat sa ₱64,000 kada ektarya ang kinahanglan nilang kapital aron makatanum. Sagad, ginautang nila ang maong kantidad sa labing taas nga interes nga 30%-40%.

"Halos 80% sa gasto atong gasto napadulong sa binhi, abono ug la-

bor," matud sa Danggay-an. "Ang atong ginautangan mao usab ang nagapalit sa atong mais sa presyo ug klasipikasyong ilang ginatakda. Ang ginapalit sa ato nga ₱16/kilo good & dry, ila man usab nga ibaligya og ₱50/kilo sa dakung planta sa feeds sa Bulacan ug Maynila. Asa ang hustisya sa presyo sa mais karon?"

Ang mais ang ikaduha sa pinakalapat nga pananom sa Pilipinas. Kapin 500,000 ka pamilyang mag-uuma ang nagatanum niini sa halos 2.5 milyong ektarya. *Yellow corn* ang 72% sa ilang tanum, nga sangkap sa pagkaon sa baboy, manok ug isda. Ang Cagayan Valley (Isabela) ug Northern Mindanao (Bukidnon) ang adunay pinakadakung produksyon sa mais.

Gawas sa dalag, nagatanum usab og puting mais ang mga mag-uuma nga ginagamit isip sangkap sa gawgaw, binatangog ug kornik. Ginagaling usab kini isip alternatiba sa bugas. AB

1.02
MILYON

kabataan ang **walay trabaho** niadtong Hulyo 2024. Sila ang 43% sa kinatibuk-ang ihap sa mga walay trabaho nga 2.4 milyon. Pinakadaghan sila sa NCR.

₱8.4
BILYON

ang gikibhang ni Marcos sa ₱11.8 bilyon badyet nga gipangayo sa **Polytechnic University of the Philippines**, maong ₱3.39 bilyon na lang ang gisugyot.

Ika-2

ang Rizal sa mga **prubinsya** nga adunay **pinakadaghang Mineral Production Sharing Agreement (30)**.

Ang pagkaupaw sa mga lasang ug pagkaguba sa mga suba lakip sa mga hinungdan sa malukpanong pagbaha niadtong Setyembre 2 dungan sa **Bagyong Enteng**.

₱950

mamahimong **terminal fee** (gikan ₱450) human gibaligya sa rehimeng Marcos ang operasyon sa **NAIA** sa San Miguel Corporation.

40.28%

giusbaw sa bayad-utang sa Pilipinas niadtong Hulyo (₱1.36 trilyon), kumpara sa ₱972.28 bilyong gibayran niini niadtong Hulyo 2023.

AMADO V. HERNANDEZ

₱4.56 bilyon

ang *confidential and intelligence funds* sa badyet ni Ferdinand Marcos Jr, halos katunga sa

₱10.506 bilyon

nga kinatibuk-ang badyet sa iyang upisina.

15

kaso sa tinuyong pasunog sa mga komunidad sa baybay sa Cavite gikan 2017 aron palayason ang mga residente ug hatagag dalan ang proyektong reklamasyon sa lugar.

anti-imperyalistang magbabalak, nobelista, lider-mamumuo ug manunulat nga gipanganak niadtong **Setyembre 14, 1903**. Pinakasikat niyang obra ang balak nga Kung Tuyo na ang Luha mo, Aking Bayan ug nobelang Ibong Mandaragit.

Surigao del Sur ug Agusan del Sur, tadtad sa detatsment militar

Padayon ang pagpanghadlok ug pagpanglapas sa katungod sa mga lumad ug kabus nga katawhan sa pasistang mga pwersa sa militar, pulis ug paramilitar sa mga barangay ug komunidad sa prubinsya sa Surigao del Sur ug Agusan del Sur.

Gikan 2018, pugos nga nagtukod og dugang 15 ka detatsment ang 3rd Special Forces Battalion (SFB) ug sa ilang gipangulohang mga yunit sa CAFGU sa mga komunidad sa Andap Valley Complex (AVC) sa Surigao del Sur. Upat dinhi ang nahimutang sa mga komunidad sa Barangay Diatagon sa Lianga.

Samtang, nagtukod ang 75th IB og 11 ka detatsment—tulo sa Barangay Mahaba sa Marihatag; tag-duha sa mga barangay sa Buhisan ug Hanipaan sa San Agustin; duha sa Barangay Bolhoon ug usa sa Barangay Libas sa San Miguel; ug usa sa Barangay Caras-an sa Tago.

Upat ka detatsment ang gitukod sa 3rd SFB sa utlanan sa Surigao del Sur ug lungsod sa Prosperidad, Agusan del Sur. Duha dinhi ang anaa sa Barangay Mabuhay, ug tag-usa sa mga barangay sa Libertad ug San Lorenzo.

Taas nga listahan sa pagpang-abuso

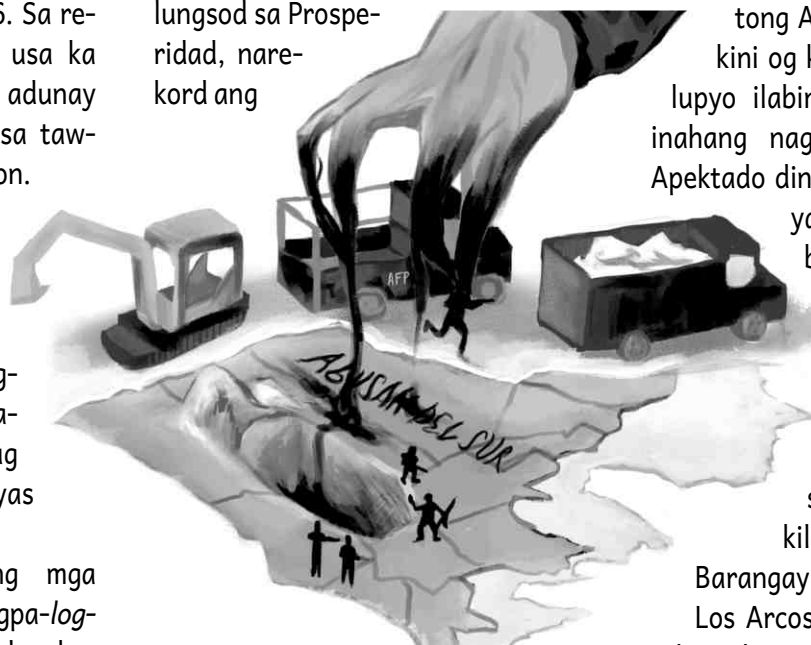
Aduna nay mga detatsment ang 3rd SFB sa pipila ka barangay sa AVC sukad pa niadtong 2016. Sa rekord sa mga lumulupyo sa usa ka klaster sa mga baryo dinhi, adunay 361 ka biktima sa palapas sa tawhanong katungod ang batalyon. Lakip dinhi ang duha ka kaso sa pisikal nga pagpanakit, 33 ka kaso sa ilegal nga pag-aresto ug detensyon, 42 ang pugos nga pagpasurender, 24 ang gipasakan og tinumo-tumong kaso ug 106 ang pugos nga pagpalayas sa komunidad.

Gipahamtang sa maong mga baryo ang mga *curfew*, *pagpa-log-book* sa mga nagagawas-sulod sa ko-

munidad ug paglimita sa oras sa pag-adto sa uma. Kalit nga nagamuntar og mga tsekpoynt ang mga sundalo aron piktyuran ang mga namasadang mga drayber ug ang ilang mga pasahero ug kargamento. Ginapailalum sa interogasyon ang mga tag-iya sa tindahan ug gilimitahan ang gidaghanon sa ilang ginapalit nga suplay sa pagkain. Matag magrelyebo og upisyal ang mga detatsment, nagahimo og “sensus” ang mga sundalo. Ginahulga nila ang mga gidudahan nilang padayon nga nakigkontak sa Bagong Hukbong Bayan.

Tigpasiugda usab ang mga sundalo sa dekadenteng mga aktibidad sama sa inum ug paglasong kung mahubog. “Nakigsuod” sila sa mga lumulupyo pinaagi sa pagpanguyab, bisan sa mga menyo na. Adunay kaso nga ginahadlok ang dalaga kung dili sugton. Kung ibalhin sa ubang detatsment, basta na lang ginabayaan sa mga sundalo ang ilang mga naburusan. Ginatarget nila ang mga anak sa giilang lider komunidad sa mga lumad.

Sa magkasikbit nga barangay sa lungsod sa Prosperidad, narekord ang

111 ka kaso sa mga paglapas sa tawhanong katungod sa tunga-tunga sa 2022-2023. Nag-una dinhi ang mga kaso sa pagpanghasi ug pagpanghadlok (55), pugos nga pagpabakwit ug dislokasyon (16), sarbeylans (15), paglimita sa pagkaong paliton ug itinda (7), pagpamugos (6), interogasyon (4), pagaresto ug detensyon (2), pagpanum og ebidensya (2) ug pagpasaka og tinumo-tumong kaso (3). Nataho usab ang ilegal nga pagpangutangkay sa balay sa magtiayong tigulang ug pagkulata sa ilang batan-ong anak nga may kabilinggan sa pangutok sa Barangay San Lorenzo.

Subli-subli ang pagpanghadlok ug pagpamugos sa mga sibilyan, lakip sa mga upisyal sa mga barangay nga *gi-red-tag* sa National Task Force-Elcac. Daghan kanila ang gipapirma sa mga papel bugti ang mga saad nga benepisyo sa E-CLIP. Sa usa ka barangay, naghikog ang usa ka residenteng adunay kabilinggan tungod sa troma nga gibunga sa balik-balik nga pagpatawag ug interogasyon sa mga sundalo sa iyang mga ginikanan.

Pinakaulahing panghitabo ang makapila ka beses nga pagpanganayon sa SAF ug 3rd SFB gikan sa Barangay Libertad, Prosperidad niadtong Agosto 2024. Nagbunga kini og kahadlok sa mga lumulupyo ilabina sa mga bata, mga inahang nagpatutoy ug tigulang. Apektado dinhi ang 1,000 ka pamilya sa magkakanit nga barangay sa San Lorenzo, Mabuhay ug Libertad. Lakip usab sa naapektuhan ang mga lumulupyo sa mga kasikbit nga barangay sa kilid sa kalsada sama sa Barangay Aspetia, Magsaysay, Los Arcos ug San Martin sa parehong lungsod.

AB